

Nr.3/Mars 2010

Med dagstidningens räckvidd och facktidningens fokus

**MEDIA
PLANET**

KAMPEN MOT CANCER

4

TIPS

GE ALDRIG UPP!

Klas Ingesson: Jag orkar inte oroa mig, jag ger fan i hur det går, men så länge jag är här ska jag leva ett liv.

Cecilia Wilhelmsson
Tiden med bröst-
cancer var en svår
och tung prövning

George Schottl
Lider av en obotlig
lungsäckscancer
men trotsar döden

GEORGE SCHOTTL OCH HANS FRU SARA

Hjälp oss att stödja forskningen!
Blodcancerfonden PG 90 04 21-9
www.blodcancerforbundet.se

UTMANINGAR

Cancer är en av våra vanligaste folksjukdomar. **50 000 insjuknar varje år** och den årliga ökningstakten är cirka en procent. Drygt 65 procent av alla som drabbas av cancer överlever fem år och längre.

Utvecklingen inom cancersjukvården är mycket positiv

Cancer är ett samlingsnamn för mer än 200 olika sjukdomstillstånd med sinsemellan mycket olika prognos och skilda behandlingar.

En revolution i den medicinska behandlingen kom i slutet på 1970-talet då cis-platin (cellgift) godkändes, bland annat för behandling av testikelcancer, där i dag nästan samtliga män botas. Ett annat exempel på framgångsrik behandling är barncancer, där trefjärdedelar av alla barn överlever. Vid andra tumörformer är prognosen mycket dystrare, som till exempel bukspottkörtelcancer där få överlever.

Förebyggande åtgärder

→ Cancer är till stor del omgivningsbetingad. Förebyggande åtgärder är viktiga. Rökstopp är den enskilda mest viktiga åtgärden för att nedbringa dödligheten i lungcancer men även för andra tumörformer. Rätt kost, viktreduktion och fysisk aktivitet är av betydelse för flera av våra vanligaste cancerformer som bröstcancer, prostatacancer och tarmcancer. Beräkningar har gjorts att förebyggande åtgärder skulle kunna minska insjuknandet i cancer med 30 procent.

Tidig upptäckt

→ Fler och fler börjar bli ense om att grunden i kampen mot cancer är prevention. Tidig

upptäckt är också mycket viktig. Vi har program för tidig upptäckt av bröstcancer genom mammografi och livmoderhalscancer med hjälp av cellprover. Vi kommer inom en snar framtid att ha också program för tarmcancer (blod i avföring) och prostatacancer (PSA-test). PSA-testning genomföres i praktiken redan i stor skala. Lungcancer diskuteras livligt, men man är osäker på om det finns bra och kostnads-effektiva metoder.

Nya cancerläkemedel

→ Vi kommer att se en enorm utveckling med tillkomst av nya cancerläkemedel. Tio nya cancerläkemedel beräknas tillkomma per år. En stor del av dessa kommer att vara så kallad biologiska läkemedel det vill säga utgöras av proteiner. Varje patients tumör kommer att noggrant kartläggas, en patientspecifik tumörprofil kommer att skapas. Med utgångspunkt från tumörprofilen, skräddarsys behandlingen.

De totala sjukvårdskostnaderna för varje patient kommer att öka, men dyra behandlingar kommer inte att ges där den är utan effekt. Fler patienter kommer också i framtiden att botas. Det är inte omöjligt att vi inom tio år har en fem års överlevnad på 75 procent, vilken i dag är cirka 65 procent.

Det förs mycket diskussion om kostnader för cancerläkemedel, men dessa måste sättas i rimlig proportion. Cancersjukvården tar i anspråk 7-8 procent av de totala

Håkan Mellstedt
Professor, överläkare, Karolinska Institutet & Karolinska Universitetssjukhuset

MINA BÄSTA TIPS

Lev sunt

1 En sund livsstil är viktig för att förebygga många sjukdomar, där ibland cancer.

Sluta röka

2 Rökstopp är den enskilt helt dominerande viktigaste förebyggande åtgärden.

Hjälp finns att få

3 Deltag i de program för tidig upptäckt av cancer som sjukvården erbjuder.

hälsorelaterade utgifterna, 10-15 procent av dessa går till cancerläkemedel. I ett sådant perspektiv förstår man lätt att förebyggande åtgärder borde vara viktiga och satsas mera på. Tidig upptäckt är också viktigt men kostsamt.

Cancervaccin

→ Tiden har kommit för introduktion av cancertvaccin. Två olika typer av cancertvaccin kan särskiljas: förebyggande vaccin och terapeutiska cancertvaccin, TCV.

HPV vaccin är ett strålande exempel på ett förebyggande vaccin mot livmoderhalscancer (HPV är ett virus som förorsakar denna cancerform). Infektion med HPV kan också förorsaka andra cancerformer och vaccination skulle också kunna förebygga uppkomst av sådana cancerformer. Vaccination mot hepatit B kan förebygga uppkomst av levercancer.

TCV användes när individen redan har cancer som ett komplement till andra behandlingar. TCV har varit svårt att ta fram och ligger senare i utvecklingen. Det första TCV mot prostatacancer (Provenge) kommer sannolikt att registreras detta år eller nästa. Ett flertal andra TCV är under utveckling till exempel mot lungcancer, bröstcancer och tarmcancer.

Det är ingen tvekan om att utvecklingen inom onkologi är mycket positiv. Behovet av forskning är stort och kunskap om olika åtgärder i kampen mot cancer måste spridas.

VI REKOMMENDERAR

Olle Björk
Generalsekretäre, Barncancerfonden

SIDA 8

“I Sverige får cirka 300 barn cancer varje år.”

Vanligaste cancerformen s. 12

Prostatacancer är den vanligaste cancerformen men ändå pratas det lite om den.

Rehabilitering s. 14

Hitta den rätta vägen tillbaka från cancerbehandlingen.

MEDIA PLANET

Vi får våra läsare att lyckas!

KAMPEN MOT CANCER NR 3, MARS 2010

Redaktionschef: Nadine Kissmann
Försäljningschef: Gustaf Ryding
Affärsutvecklare: Johan Lilljebjörn
Redigerare: Alex Mak

Ansvarig för denna utgåva:
Projektledare: Zacharias Ahlberg
Tel: 08-545 953 00
E-post: zacharias.ahlberg@mediaplanet.com

Distribution: Svenska Dagbladet, mars 2010
Tryckeri: V-Tab
Repro: Ordbild

Mediaplanet kontaktinformation:
Tel: 08-545 953 00
Fax: 08-545 953 01
E-post: synpunkter@mediaplanet.com

Vid förfrågningar kontakta:
Johan Lilljebjörn

Mediaplanets affärsverksamhet är att leverera nya kunder till våra annonsörer. Genom intressanta artiklar med hög kvalitet motiverar vi våra läsare att agera.

Det kan vara bra att veta att vi finns

Vi hoppas att du aldrig behöver komma i kontakt med oss. Men om du eller någon du känner drabbas av en hjärntumör finns strålkraften, Leksell Gamma Knife. Den låter hjärnkirurgen behandla mål i hjärnan med extremt hög noggrannhet utan att skada omgivande frisk vävnad. Varje år behandlas cirka 600 personer i Sverige med denna helt oblodiga metod. Kontakta din läkare om du vill veta mera.

Elekta är ett globalt medicinteknikföretag med ca 2 500 anställda runt om i världen. Huvudkontoret ligger i Stockholm. Dagligen får fler än 100 000 patienter en diagnos, behandling eller uppföljning med lösningar från Elekta. Över 5 000 sjukhus i världen använder Elekta's system inom onkologi och neurokirurgi.

EXECUTIVE HEALTH

För oss på Executive Health innebär kampen mot cancer att upptäcka den tidigt.

Mer än hälften av de som dör i cancer hade kunnat räddas om man upptäckt cancer i tid.

Cancer går att hitta långt innan man har symptom.

Tidig upptäckt innebär i sin tur bättre medicinska möjligheter till framgångsrik behandling.

Med hjälp av bland annat en magnetkamera undersöker vi kroppens olika organ som hjärnan och buken.

Cancer i tjocktarmen, som är en av de vanligaste formerna av cancer, börjar som små polyper och redan när de är bara några mm stora kan man se dem med magnetkameran.

I vår undersökning ingår även en omfattande hjärt- och kärlundersökning.

Ring oss gärna på 08 41095700 för mer information om vår Executive Health screening!

Din hälsa är din största tillgång!

Blasieholmsgatan 4 A 111 48 Stockholm | www.executivehealth.se | info@executivehealth.se | tfn 08 41095700

Långt mer än smärtlindring

Mundipharma förknippas oftast med smärtlindring. Men den lilla uppstickaren från Göteborg har flera spännande nyheter på gång när det gäller att behandla cancer.

Företaget har en lång historia när det gäller smärtlindring för olika typer av cancersjukdomar. Men snart kommer det inte bara vara smärtlindring som man sammanknippar Mundipharma med, en rad nya produkter står iansför lansering. Martin Bergman är affärsområdeschef:

–Vi vill sätta Mundipharma på kartan när det gäller onkologi, säger han.

Betydande fördelar

Sedan förra året storsatsar Mundipharma på behandling av olika cancersjukdomar, och företaget förbereder sig på en växande marknad.

–Vi ser med tillförsikt på framtiden, säger Martin Bergman och tillägger:

–Det måste ha en betydande fördel för patienten, annars är det ingen idé att utveckla ett nytt preparat.

Många förfrågningar

Genom ett stort nordiskt samarbete driver Mundipharma kliniska prövningar runt om i Norden, och de får också mycket förfrågningar från läkare om att starta nya prövningar, berättar Karin Högberg som är ansvarig för klinisk prövning på Mundipharma:

Karin Högberg är ansvarig för klinisk prövning och Martin Bergman affärsområdeschef på Mundipharma.

–Vi satsar och tror mycket på våra nya produkter och vi samarbetar med andra företag för att få fram kombinationer som hjälper patienterna, säger Karin Högberg.

Nära till beslut

Mundipharma med sina 40 anställda är ett mindre läkemedelsföretag och det finns klara fördelar med att inte vara för stora menar Martin Bergman:

–Vi vill gärna vara en nära partner att diskutera med och vi har alltid korta beslutsvägar. Samarbetar man med oss kommer man att märka att man snabbt kommer framåt i processen.

–En annan fördel är att vi kan tänka mer långsiktigt eftersom vi inte är börsnoterade, säger Martin Bergman.

Storsatsning

Cancersjukdomar kopplade till blodet, som leukemi och ett flertal andra, är ett område som ingår i den storsatsning som inom kort kommer leda till nya läkemedel från Mundipharma. Men även tumörbildande sjukdomar kommer i framtiden ingå i satsningen. Kombinationen av smärtlindring och behandling är särskilt viktig vid smärtsamma cancerformer och där kan Mundipharmas kompetens bli ett viktigt redskap för behandlande onkologer och hematologer. Ett arbete som genom samarbete med syskonföretag och inom företaget sker inte bara i Norden utan stora delar av världen. Det mesta talar för att du kommer att höra mer från det lilla stora läkemedelsföretaget på Mölndalsvägen i Göteborg.

Mundipharma AB

Mundipharma är ett forskande läkemedelsföretag som ingår i en internationell grupp associerade företag som alla arbetar främst med fokus på smärtbehandling och onkologi. Mundipharma finns representerade i Europa och internationellt.

Mundipharma AB
Mölndalsvägen 30b
412 63 Göteborg
Tel: 031 773 75 30
Fax: 031 773 75 49
E-post: info@mundipharma.se
www.mundipharma.se

INSPIRATION

Fråga: Hur är tiden efter en omfattande cancerbehandling?

Svar: Före detta landslagsspelaren Klas Ingesson fick blodcancer, men är cancerfri i dag. Han är svag, men sakta blir han starkare.

Landslagsspelaren som

FÖRÄNDRING

ÖDESHÖG

Först trodde **Klas Ingesson** att han hade fått ryggskott. Han hade under en längre tid känt sig trött och hade ont i ryggen. När han åkte skidor och sprang så kände han sig ovanligt trött.

- Jag tänkte att jag kanske var dåligt tränad först. Men i april förra året fick jag så ont att jag blev liggande och kunde knappt gå på en vecka. Det kändes som om någon körde en kniv i ryggen, berättar Klas Ingesson.

Flera vänner hade också tyckt att han såg sliten ut. Dessutom sov han väldigt mycket, ofta 17 eller 18 timmar per dygn. Det var hans fru som till sist övertygade honom om att han borde gå till läkaren.

Hade blodcancer

Hos läkaren fick han ta prover och när han fick resultaten så uppfattade han det som att han hade antingen en ryggmärgssjukdom eller cancer. Först senare när de sa att han skulle få cellgifter begrep han att han verkligen hade blodcancer.

- Jag fattade det nästan inte. Det här kan ju inte hända, tänkte jag. Jag är bara 40 år, jag kan ju inte dö, berättar Klas Ingesson.

Det var väldigt mycket tankar och

han berättade att han ältade det för sig själv tills han nästan inte orkade mer. Kanske skulle han dö, kanske inte.

- Jag kom till en punkt då jag tänkte: "Jag orkar inte oro mig, jag ger fan i hur det går, men så länge jag är här ska jag leva ett liv", säger Klas Ingesson.

Gick genom stamcellsbyte

Klas Ingesson betonar att läkarna var väldigt bra. De förklarade att läget var allvarligt, men att det fanns flera olika alternativ för att behandla honom. Först fick han cellgifter vilket inte bara slår ut cancerceller, utan även friska celler. Men det var när han fick beskedet att de skulle ge honom ett stamcellsbyte som han kände att han hade något konkret att se fram emot.

- Ett stamcellsbyte innebär ju inte bara som att med cellgifterna försöka hålla canceren i schack utan faktiskt på ett mer på-

PROFIL

Klas Ingesson

■ **Ålder:** 42 år.

■ **Bor:** Ödes-
hög.

■ **Familj:** Fru
och två söner.

■ **Yrke:** Driver
ett eget skogs-
bruk.

■ **Bakgrund:**
Tidigare lands-
lagsspelare i
svenska landsla-
get i fotboll. Var
med och vann
VM-brons 1994.
Tidigare fot-
bollsproffs i flera
europeiska fot-
bollsklubbar.

tagligt sätt förbättra läget, säger Klas Ingesson.

Det var mitt i sommaren som stamcellsbytet skedde. Detta gjordes genom att stamceller togs från hans egen kropp, en så kallad autolog transplantation. Behandlingen gick bra men Klas immunförsvar var borta och han fick ligga isolerad på sjukhuset i tre veckor och hade bara kontakt med sjukhuspersonal och den närmaste familjen.

- Det bästa var att få komma hem efter stamcellsbytet. Läkarna och sjuk-systrarna var fantastiska, men jag hatade att ligga på sjukhus, säger Klas Ingesson.

Tiden efter transplantationen var han svag, men med tiden har han blivit starkare. Nu, åtta månader efteråt, arbetar han på sitt eget skogs-företag, men känner sig fortfarande inte lika stark som förr.

- Jag försöker hålla igång mina muskler är ju inte alls lika starka som förut. Men jag tror mycket hänger på mig själv. Jag kommer nog inte få tillbaka samma grundkondition som jag hade tidigare, men sakta men säkert blir jag starkare, säger Klas Ingesson.

Kronisk cancer

Han berättar att den typen av cancer han fick vanligen drabbar äldre män och att han hade tur som var ung och

vältränad och därför bättre kunde klara av den ansträngande behandlingen.

- Hade jag inte varit så vältränad hade jag kanske varit i betydligt sämre skick än i dag, säger Klas Ingesson.

Även om Klas Ingesson är fri från cancer idag går han på löpande kontroller för att se om cancer återkommer. Dagarna runt kontrollerna kan vara nervösa, men i övrigt tänker han numera inte så mycket på sjukdomen.

- Jag har ju kronisk cancer vilket innebär att den kan komma tillbaka. Jag kan också bli friskförklarad om fem år.

"Jag lever mer nu"

Han är dock fortfarande svag och det blir inte mycket fotbollsspelande numera även om han är tränare för Ödeshögs IK.

- Förhoppningsvis kan jag komma i sådan form att jag kan sparka lite med mina pojkar, säger han.

Något som förändrats mycket efter sjukdomsperioden är hur han ser på sin tid. Han värderar den mycket högre nu.

- Numera gör jag bara det jag tycker är roligt. Jag gör bara det jag vill, tycker är kul och viktigt och slösar inte tid på annat. Jag lever mer nu, avslutar Klas Ingesson.

KRISTIAN TIGER

redaktionen@mediaplanet.com

Astellas Pharma satsar på att bekämpa prostatacancer

Astellas Pharma satsar i år 1,3 miljarder dollar på forskning. Ett av våra nyckelområden är urologi. Prostatacancer måste bekämpas – och vi deltar med vår höga kapacitet för att påskynda utvecklingen av innovativa och pålitliga läkemedel.

Astellas Pharma AB
www.astellas.se

vann över cancer

"JAG LEVER MER NU"
 - Jag kommer nog inte få tillbaka samma grundkondition som jag hade tidigare, men sakta men säkert blir jag starkare, säger Klas Ingesson.
 FOTO: KRISTIAN POHL

4

KLAS TIPS TILL DRABBADE OCH ANHÖRIGA

Var öppen

1 Drabbas man av cancer så kan det vara bra att prata öppet om det. Det hjälpte i alla fall mig. I början gjorde jag inte det på grund av att jag inte ville belasta mina närmaste. Jag lärde mig dock att prata av mig när det gällde cancer innan jag gick och la mig, annars låg jag och åltade tankarna i sängen på natten.

Var närvarande

2 Som anhörig kan man känna sig hjälplös och att man inte kan göra något. Men oftast räcker det att man bara är där i närheten. Försök att vara som vanligt. Att ha sina närmaste kring sig betyder mycket bara det. När jag under en period behövde rollator kunde de hjälpa mig med olika saker ibland, men jag uppskattade att de bara var där.

Få stöd

3 Mina pojkar satt ibland vid min säng när jag var dålig. Det gjorde de ju aldrig annars och jag tror ju inte att de egentligen ville sitta där. Dessutom kändes det nästan som man var ännu mer sjuk då. Att de var i närheten och gjorde som de brukade göra i vanliga fall kändes bäst.

Ställ inte frågan...

4 Frågan "hur mår du?" kan man bli väldigt trött på att höra när man har fått cancer. Vad ska man svara? Jo, det är ju så där...

STÖD MILJÖRELATERAD CANCER- OCH ALLERGIFORSKNING.

Ditt bidrag
 gör skillnad

Cancer- och Allergifonden

För mer information:
www.cancerochallergifonden.se

Stöd bröstcancerforskning

PG
 900591-9

BG
 900-5919

Bli medlem, du också!

Bröstcancerförningarnas Riksorganisation

Tel: 08-546 40 530

www.bro.org.se

INSPIRATION

TIPS

1

UNDERSÖK
DINA BRÖST

KÄNN EFTER
Det vanligaste symptomet för bröstcancer är en knöl i bröstet. Andra symptom kan vara knöl i armhålan, indragningar i huden, hudrodnad och "apelsinhud", ett hårt och förstorat bröst och blod eller vätska från bröstvårtan. Observera bilden är en genrebild.
FOTO: SHUTTERSTOCK

Cecilia var stark trots en svår diagnos

■ **Fråga:** Bröstcancer är en svår sjukdom. Hur kan livet förändras?

■ **Svar:** Enligt skådespelaren Cecilia Wilhelmsson var tiden med bröstcancer en svår prövning. I hennes fall ledde det dock till att hon blev en lyckligare människa efteråt.

HUR JAG LYCKADES

BRÖSTCANCER

Cecilia Wilhelmsson var på semester i Grekland 2003 när hon upptäckte en grop i bröstet.

- Jag var på något sätt förberedd på att få cancer, hade det på känn, säger skådespelaren Cecilia Wilhelmsson.

Hemma i Sverige fick hon sina farhågor bekräftade och allt gick mycket fort. Hon opererades efter 14 dagar. Allt var dock inte över där eftersom hon fått HER2, en svårartad typ av cancer som spritt sig till lymfkörtlarna.

Behandlingen var tung

- Jag var tvungen att få cellgifter, vilket kändes väldigt jobbigt. Min far har fått det så jag förstod vad det innebar, berättar hon.

Hon kunde inte jobba och var ensamstående med tre barn. Behandlingen var mycket tung. Döden kändes ständigt närvarande. Samtidigt kände hon de största ögonblick av lycka.

- I sjukhussängen kunde jag bli överlycklig då jag exempelvis såg en koltrast utanför fönstret. Kanske var det ett sätt att klara av situationen. Jag tänkte: "här ligger jag och lever",

"Livet blev bättre. Jag ser lättare på saker och ting, det är inte på liv och död längre."

Cecilia Wilhelmsson
Är frisk nu från bröstcancer sedan 2006.

berättar Cecilia Wilhelmsson.

Hon är mycket tacksam över att få delta i en studie där hon fick läkemedlet Herceptin som tidigare bara återfallspatienter fått. Genom engagemang i en bröstcancerförning träffade hon andra med cancer. Flera av dessa överlevde inte.

- Jag kände mig kluven. Att få Herceptin var en stor lycka samtidigt som det kändes konstigt att vara "den som överlevde", säger hon.

Framförde sina tankar

Sjukdomsperioden väckte tankar och funderingar. Cecilia skrev ner dessa vilket resulterade i föreställningen *Det blir nog inga mandelmusslor till jul*.

- Den framfördes första gången

FAKTA

■ **Framför allt** drabbas medelålders och äldre kvinnor av bröstcancer. Mindre än fem procent av de som insjuknar är under 40 år och medianåldern är 64 år.

■ **Vanligaste** symptomet för bröstcancer är en knöl i bröstet, men andra symptom kan vara knöl i armhålan, indragningar i huden, hudrodnad och "apelsinhud", ett hårt och förstorat bröst och blod eller vätska från bröstvårtan.

■ **I Sverige ställs** drygt 7 000 bröstcancerdiagnoser årligen. Detta av totalt 50 000 cancerdiagnoser. Ungefär en fjärdedel

av den cancer som kvinnor drabbas av utgörs av bröstcancer.

■ **Även om** det är ovanligt kan män också drabbas av bröstcancer. Prognos och behandling är densamma som vid bröstcancer hos kvinnor. I Sverige får drygt 40 män om året denna diagnos.

■ **Hur snabbt** cancercellerna växer kan variera mycket mellan olika kvinnor.

■ **Den vanligaste** typen av bröstcancer börjar i mjölkgångarna, men den kan också uppstå i mjölkkörtlarna eller i enstaka fall i den bindväv som finns mellan mjölkkörtlarna.

på en cancerkonferens. Så började mitt arbetsliv. Jag har nu spelat den kanske 100 gånger. Egentligen handlar den inte om cancer, utan krisen som jag hamnade i. Vissa som sett den har sagt att de känner igen sig trots att de inte haft cancer utan exempelvis har fått missfall. Sedan blev det en föreställning till *Lågtryck över vuxenland, uppsprickande inifrån*, berättar Cecilia Wilhelmsson.

- Mycket av den är sprunget ur samtal jag hamnat i efter att ha spelat *Det blir nog inga mandelmusslor till jul*, säger Cecilia Wilhelmsson.

Tillsammans med **Amelia Adamo** representerade Cecilia Wilhelmsson Sverige i fotoutställningen *Breastfriends*. Hon har sedan suttit i juryn i *Breastfriends* som utser årets bröstvän. Fokus är stöd från anhöriga, vänner och vårdpersonal. Konkret och tydlig kommunikation är ett bra stöd.

Uppmana sina vänner

- Jag tycker man ska uppmanna sina vänner till frågor som: ska jag laga middag? Vill du gå på teater? Frågan: hur mår du? Orkar man inte alltid ta. Ha en rak kommunikation med några få nära vänner.

Även om Cecilia är färdigbehandlad och frisk sedan 2006 blev denna period en del av livet efteråt.

- Livet blev bättre. Jag ser lättare på saker och ting, det är inte på liv och död längre. Döden har jag redan bakom mig, avslutar Cecilia Wilhelmsson.

KRISTIAN TIGER

redaktionen@mediaplanet.com

Bengt Glimelius
Professor i onkologi vid Uppsala universitet och Karolinska institutet.

MAG-TARMCANCER

Farlig men mindre uppmärksam cancer

Mag-tarmcancer är ett samlingsbegrepp för en grupp av olika cancersjukdomar som startar i magsäcken, bukspotts-körteln, matstrupen, levern, tunn-, tjock- eller ändtarmen.

- De här är vanliga cancersjukdomar. Varje år är det nästan 10 000 fall som diagnostiseras i Sverige. Totalt antal cancerfall per år är 50 000, så den här gruppen utgör en femtedel, säger Bengt Glimelius, professor i onkologi vid Uppsala universitet och Karolinska institutet.

Medelåldern för de som får mag-tarmcancer är hög, runt 70-75 år och det är ungefär lika många män som kvinnor som drabbas. Livsstilsfaktorer som kost och motion spelar in för sannolikheten att drabbas och till viss del också rökning.

Han påpekar att prognosen att överleva är dålig i jämförelse med andra cancersjukdomar; nästan var fjärde som dör i cancer dör i någon cancerform som tillhör gruppen mag-tarmcancer. Samtidigt skiljer sig riskerna mycket åt mellan de olika sjukdomarna inom gruppen. Vissa av cancertyperna inom gruppen innebär en betydligt högre risk.

- När det gäller cancer i bukspotts-körteln så är det en väldigt hög dödlighet, medan chanserna är bättre för de som drabbas av tjock- och ändtarmscancer. I den gruppen botas ungefär sex av tio, säger Bengt Glimelius.

Framsteg inom forskning

Den viktigaste behandlingen mot de cancersjukdomar som är av den här typen är operation, men andra metoder som strålning och medicinering har mycket goda tilläggs effekter. Vid spridd sjukdom förlänger och förbättrar mediciner (cytostatika) livet för många patienter.

Under senare tid har stora framsteg skett på forskningens område. Framför allt gäller detta den grundläggande kunskapen om magcancersjukdomarna.

- Sedan ska ju dessa kunskaper omsättas i behandlingar. När det gäller nya målsökande mediciner är vi just nu bara i början av utvecklingen, avslutar Bengt Glimelius.

KRISTIAN TIGER

redaktionen@mediaplanet.com

25 patientföreningar över hela landet där du kan bli medlem.

Prostatacancerförbundet har som viktigaste mål att verka för:

- tidigare upptäckt
- säkrare diagnostik
- kortare väntetider i vården
- bättre behandlingsmetoder oavsett bostadsort
- höjd livskvalitet
- mindre biverkningar av behandlingarna

Några av de frågor vi driver på riks nivå är

- prostatacancer som ett prioriterat område i forskning och behandling
- högre kompetens inom primärvården när det gäller enklare behandling och eftervård
- informationsinsatser för att sprida kunskap om sjukdomen

Prostatacancerförbundet

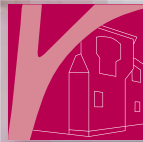
Barks väg 14, 170 73 Solna | Telefon 08-655 44 30

kansli@prostatacancerforbundet.se

VARMT VÄLKOMMEN TILL VIDARKLINIKEN

Vidarkliniken tar emot patienter med cancer i behov av kvalificerad rehabilitering och palliativ vård.

Läs mer på
www.vidarkliniken.se
eller ring
08-551 509 00 växel
08-551 509 07 inskrivning

VIDARKLINIKEN

EN UNIK KOMBINATION AV SKOLMEDICIN
OCH ANTROPOSOFISK LÅKEKONST

Nordiska Myelomstudiegruppen (NMSG)

Stöd oss i vårt arbete med kliniska studier för att förbättra behandlingen av blodtumörsjukdomen myelom.

För mer information, gå in på vår hemsida:
www.nordic-myeloma.org

Utvecklande och inspirerande utbildningsdagar!

Kompetensteamet
www.kompetensteamet.se
Tel 08-410 281 50

CREATE Health

– Centrum för Translationell Cancerforskning

Vid Lunds universitet finns CREATE Health – ett forskningscentrum där man med ett tvärvetenskapligt angreppssätt, tillgång till den senaste teknologin och närheten till kliniska verksamheter utvecklar bättre metoder för att diagnostisera och behandla bröstcancer.

Bröstcancer är den vanligaste cancertypen i västvärlden och var tionde kvinna drabbas. Trots att dödligheten har sjunkit de senaste årtiondena dör, bara i Sverige, 4 kvinnor varje dag. Under de närmaste åren efter operation får cirka 25 % av patienterna ett återfall. Idag vet vi inte säkert vem som drabbas av återfall och därför får alla liknande behandling, vilket resulterar i överbehandling och onödiga biverkningar. Kan vi avgöra vem som har hög resp. låg risk för att få återfall skulle behandlingen kunna skräddarsys och prognosen förbättras. Rätt behandling i rätt dos och vid rätt tidpunkt ökar chansen att leva längre samt minimerar biverkningarna.

Vi arbetar med att utveckla ett test som kan användas för att bedöma risken för återfall. Redan om några år hoppas vi att med ett blodprov kunna avgöra vilken behandling patienten ska ha, följa hur patienten svarar på behandlingen samt om det finns risk för återfall.

– Vi närmar oss denna situation, har kommit en bra bit på väg och påbörjar prospektiva studier i år, säger professor Carl Borrebaeck, programdirektör på CREATE Health.

Läs mer om CREATE Health på: www.createhealth.lth.se

Vågar du prata bajs med din doktor?

Ibland kan det vara svårt att prata om vissa saker med sin läkare, till exempel att man upptäckt blod eller slem i sin avföring eller att man får gå oftare eller mer sällan på toaletten. Det behöver inte vara tecken på att något är fel, men det kan vara det. Förändringarna kan vara tecken på cancer i tjock- eller ändtarmen. Tarmcancer är den tredje vanligaste cancersjukdomen.

Om du känner igen dig, prata med din doktor!
Prognosen är god om sjukdomen upptäcks tidigt.

Det kan vara livsviktigt!

Läs mer om tarmcancer på
www.tarmcancerinfo.se

Roche AB, Tel 08-726 12 00, www.roche.se

NYHETER

DET GÅR FRAMÅT INOM BEHANDLING AV BARNCANCER

■ **Fråga:** Vilka är de utmaningar som man står inför när det gäller barncancer?

■ **Svar:** Fler än tre av fyra barn blir fria från cancer. En utmaning är att höja den andelen ännu mer. En annan utmaning är att hitta nya metoder för att behandla barncancer.

- I Sverige får cirka 300 barn cancer varje år, ungefär tio skolklasser, säger **Olle Björk** som är generalsekreterare för Barncancerfonden, men också har en bakgrund som kliniker inom barnonkologi.

Olle Björk framhåller att det inte bara handlar om dessa 300 individer utan faktiskt om 300 familjer som drabbas. Det är därför viktigt att, förutom en god cancervård, även se till att den drabbade familjen får stöd. I övrigt är ju cancer ofta att betrakta som en sjukdom som drabbar äldre.

Leukemi och hjärntumörer

- De vanligaste typerna av cancer som drabbar barn är leukemi och hjärntumörer, vilka utgör ungefär hälften av fallen av barncancer, den andra hälften utgörs av en mängd olika cancertyper, säger Olle Björk.

Han vänder sig emot att kalla de sviter som cancerbehandlingar kan medföra för biverkningar, i stället talar han om icke önskvärda sidoeffekter.

- Det största problemerna brukar drabba dem som har fått hjärntumörer. Det kan leda till kognitiva problem längre fram: att barnet får problem i skolan, inlärningsproblem och koncentrationssvårigheter.

Utvecklingen går väldigt fort

Men han betonar att det som ju naturligtvis är farligast är om barnet inte får behandling alls. Av de barn som får cancer överlever i dag tre av fyra. Detta är dessutom lågt räknat. Olle Björk berättar att utvecklingen har gått framåt väldigt fort under de 30 år han arbetat med barncancer.

- Den stora utmaningen är ju att få flera att överleva. Man kan ju säga att det är svårare då vi ska öka från nästan 80 procent än om vi hade haft startpunkten på 20 procent, berättar Olle Björk.

cent, berättar Olle Björk.

Han säger att man i dag försöker hitta helt nya vägar inom forskningen. Nya metoder som kräver stora resurser. En stor utmaning som skulle kunna vara ett nästa steg är att framställa en målsökande medicin som bara angriper cancerceller.

En annan utmaning när det gäller behandling av barncancer är att det rör så olika individer.

- De som behandlas kan ju väga mellan tre och 110 kg och vara mellan 60 cm och två meter långa. Det innebär stora utmaningar för hur man ska sköta behandlingen på samma avdelning, säger Olle Björk.

Få cancersjukdomar är ärftliga

Det finns också skillnader mellan barncancer och cancer man får i vuxen ålder. Olle Björk berättar också att det inte går att förutspå om ett barn kommer att drabbas. Det är väldigt få cancersjukdomar som är ärftliga. När det gäller vuxencancer är det i högre utsträckning livsstilen som avgör.

- En person som exempelvis röker ökar ju risken att drabbas av cancer. En fyraåring röker ju inte.

Att en så mycket större andel barn överlever i dag innebär dock att man har möjlighet att följa dessa och på så vis lära sig mer om barncancer. Den möjligheten anser Olle Björk att det är viktigt att man tar till vara.

KRISTIAN TIGER

redaktionen@mediaplanet.com

Olle Björk
Generalsekreterare, Barncancerfonden

FOTO: SHUTTERSTOCK

PROSTATACANCER

(Prostatabroderna.a.se)

Sveriges dödligaste cancerform. Över 50% av drabbade dör många år för tidigt.

Anledning: samhällets ointresse att hålla oss vid liv. En allmän screening liknande kvinnornas mammografi, skulle förlänga många mäns liv genom tidig cancerupptäckt. I männens fall ett enkelt billigt blodprov. Över 80% av alla män har och får cellförändringar i prostatan.

Är du över 45 år, gå omgående och ta ett PSA prov så du vet din prostatas status.

Det kan förlänga ditt liv med år.

Stöd, stöd, stöd
Pg 90 1313-7

Föreningen är till för drabbade av primära hjärntumörer och alla som relaterar till detta.

Frågor vi driver är:

- Lika vård för alla oavsett var man bor i landet och rätten till att få en 2:nd opinion. Vården är tyvärr olika beroende på bostadsort och plånbok.

- Nära anhörig = medpatient. För riktigt svåra sjukdomar är det inte alltid patienten kan vara med och ta beslutet när de blir som svårast.

- Individuell skriftlig vårdplan – alla borde ha rätt att veta vilken behandling man ska få av vem i förväg!

Och vi behöver bli många fler medlemmar!

www.hjartumorföreningen.se

Svenska hjärntumörföreningen
Norra Forskergatan 21, 431 63 MÖLNDAL

FIN-S

Marknad & Kommunikation
PR | resor | events | turism | trender
mässor | destinationsutveckling

i östersjöregionen!

FIN-S Marknad & Kommunikation
Snickarbacken 2, 4-5 tr, 111 39 Stockholm
Tel. 08-667 25 97 | Fax 08-667 64 29
E-post info@fin-s.a.se

www.fin-s.a.se

Rehab med utsikter

Nu kan du som bor i Stockholm själv välja ort för onkologisk rehabilitering. På RehabCenter Mösseberg i Falköping kommer vårt team av engagerade och kunniga medarbetare att stödja och utmana dig. Så att du vågar tänka nytt, prova och tänja gränser. Har du viljan – har vi verktygen. Och du bor i naturskön historisk kurortsmiljö, njuter av vällagad mat och stor gemenskap.

Nyfiken? Ring 0515-433 04 eller besök www.brackediakoni.se/mosseberg

BräckeDiakoni RehabCenter Mösseberg

SJUK I UNG ÅLDER
Den vanligaste typer av cancer för barn är leukemi och hjärntumör. Men väldigt få cancersjukdomar är ärftliga.
FOTO: SHUTTERSTOCK

Viktigt att ge stöd till syskonen till cancersjuka barn

FRÅGOR & SVAR

Toni Berisa
Syskonstödjare i Göteborg.

■ Du arbetar som syskonstödjare, vad innebär det?

- När ett barn får cancer hamnar ofta syskonen lite utanför familjen. Föräldrarna kan inte ägna så mycket tid åt dem, allt fokus är på den sjuke. En del vill inte ställa krav eftersom de är friska. Samtidigt behöver de uppmärksamhet. Jag kan vara där och säga att föräldrarna faktiskt älskar dem lika mycket, men att sjukdomen kräver mycket tid. Det handlar om att avlasta familjen.

■ Vad gör du rent konkret för att ge stöd?

- Det kan handla om att fika eller gå på bio, men mycket om att prata. Sjukdomen väcker många frågor. Vissa frågor kräver svar från sjuksköterskor eller läkare. Jag kan vara ett mellanled. Det blir lättare att prata med mig. Jag är dock tydlig med att förklara hur viktigt det är att ta kontakt med psykolog, kurator, skolsyster eller, om det finns, även präst om de avböjt ett första erbjudande till kontakt.

■ Är det bara cancer ni diskuterar?

- Nej, det kan vara andra saker också, kärleksproblem och allt möjligt. Det är viktigt att de känner en trygghet. De ska veta att det de säger till mig stannar mellan oss.

■ Är det inte känsligt att närma sig en familj i den situationen?

- Många är lite misstänksamma mot personer de inte känner och man får vinna förtroende. Jag håller lite avstånd i början och säger att jag finns där om de behöver mig. Man får jobba försiktigt.

■ Träffar du bara barn och ungdomar?

- Nej, syskonen kan också vara unga vuxna. Ju äldre personen är desto mer behov finns att prata. Ju äldre syskonet blir desto mer resonerar man i stil med "jag vill inte störa mamma", samtidigt som de har mycket oro och många tankar.

■ Jobbar du med flera ungdomar åt gången?

- Ibland har jag sammanfört olika ungdomar som båda har syskon som drabbats av cancer. Många känner sig ensamma i sin situation. Då kan det vara väldigt skönt att träffa andra i samma läge.

■ Finns det fler syskonstödjare än du?

- Det finns fyra syskonstödjare i landet. I Umeå, Stockholm, Lund och så jag som är anställd av Västra Götalandsregionen och arbetar i Göteborg.

KRISTIAN TIGER

redaktionen@mediaplanet.com

SÅ STÖDJER DU EN FAMILJ

Var som vanligt

→ Behandla den familj som drabbas som vanligt. När någon i ens närhet drabbas av cancer vet man ofta inte vad man ska säga. Cancer är en känslig fråga, vilket tyvärr ofta leder till att man undviker att höra av sig. Man vill inte störa. Samtidigt undrar familjen varför ingen hör av sig.

Ta inte avstånd

→ Det är viktigt att fråga om man kan vara till hjälp. Att inte ta avstånd. Cancer smittar inte! Även om familjen tackar nej till hjälp så är det inte sällan viktigt att få erbjudandet.

Avlasta familjen

→ Försök att hjälpa till och avlasta familjen. Det kan innebära att handla, gå ut med hunden eller hämta barn på dagis.

Sunt förnuft

→ Använd ditt sunda förnuft i kontakten, men det är faktiskt bättre att fråga om man kan hjälpa till en gång för mycket än en gång för lite. Många kanske tackar nej först, men cancer kan innebära att man behöver behandlingar i månader och år. Sjukdomen frestar på och till slut kanske man inte orkar och behöver hjälp.

Stöd också syskonen

→ Glöm inte bort syskonen. De behöver också stöd.

Back on Track®

Sätt stopp för dina led & muskelbesvär!

Muskelbesvär minskar, inflammationer hämmas och läkning påskyndas med en keramisk textil som lindrar och värmer.

"Jag tycker att Back on Tracks knäskydd är mycket bra till knä-artrospatienter och rekommenderar många av patienterna med den diagnosen att testa. Nio av tio tycker att de är mycket bra. De är sköna, de sitter kvar och de underlättar dagligt liv. Många har provat ett flertal knäskydd."

—Marie Zetterberg Gellerstig,
Leg. sjukgymnast med specialitet på knän.
Jobbar på Sergel Rehab i Stockholm.

Ring 018-59 05 55 så skickar vi en broschyr!

- ▶ Knäskydd
- ▶ Vristskydd
- ▶ Handledsskydd
- ▶ Strumpor
- ▶ Kalsonger
- ▶ Armbågsskydd
- ▶ Ryggskydd
- ▶ Nackskydd
- ▶ Tröjor
- ▶ Handskar

www.backontrack.se

NYHETER

TIPS

3

TA DINA BESVÄR
PÅ ALLVAR

"Det handlar inte om hur länge man lever utan om hur man lever"

FRÅGOR & SVAR

Efter bröllopsresan till Karibien fick **George Schottl** veta att han led av en obotlig form av lung-säckscancer. Men han har trotsat döden och fyra år senare är livs-glädjen starkare än någonsin.

- Det handlar inte om hur länge man lever utan om hur man lever, säger han.

När började du förstå att du var sjuk?

- Från att tidigare ha tagit långa promenader varje dag och vandrat i Alperna hade jag fått allt jobbigare att bara gå uppför trap-porna. Jag hade också fått problem med andningen och under min och Saras bröllopsresa till Venezuela kunde jag inte längre gå på stranden utan att hämta andan med jämna mellanrum.

Vad tänkte du när du fick diagnosen malignt mesoteliom?

- Det blev en chock så klart. Jag var nygift med Sara och hade precis kommit hem från vår bröllopsresa när jag fick veta att jag led av en obotlig form av lung-säckscancer. Vi hade haft fullt upp med bröllopsplaneringen och när jag var i Venezuela hade jag inte heller någon lust att söka hjälp där. Även om jag varit rädd för att det kunde vara en propp i lungan hade jag inga tankar på att det skulle röra sig om 30 spridda metastaser i kroppen och en förväntad överlevnad på högst åtta månader.

Hur har cancer påverkat ditt och Saras liv?

- Läkarna förberedde mig på de

PROFIL

George Schottl

■ **Ålder:** 41 år.

■ **Yrke:** Jobbade tidigare med att hjälpa hotell och restauranger att vända förlust till vinst.

■ **Gör:** Aktiv i lungcancerförbundet Stödet, krönikör sedan förra året på Cancerfonden och aktiv bloggare med bloggen "George med liemannen bakom Axeln".

■ **Familj:** Gift med världens bästa kvinna, Sara, och två hundar.

smärtsamma cellgiftsbehandlingar som väntade. Jag förstod att det skulle bli en mardröm och ville inte att Sara skulle lida. När jag nämnde tankarna på skilsmässa för läkaren frågade han hur jag skulle göra om det var hon som var sjuk. Då svarade jag så klart att jag skulle stötta henne i allt. Däremot var det fruktansvärt att behöva förklara för henne att vi skulle bli tvungna att ändra på alla våra planer.

- Vi har levt i en mardröm men vi har det också otroligt bra. Även om jag har en dålig dag finns det så mycket liv i vårt förhållande. Sam-

■ **Bor:** Några minuter utanför Lund.

■ **Hobby:** Hade gärna hållit på med smide om jag kunnat, gillar att läsa, se på film och umgås med vänner.

■ **Motto:** Carpe diem (fånga dagen), det stämmer faktiskt har jag insett.

■ **Framtiden:** Kroppen blir starkare för varje halvår och jag ger inte upp chansen att få komma tillbaka till ett normalt liv.

tidigt som vi pratar om allt ser jag att det finns så många som har slutat leva fast de är friska.

Fyra år har gått sedan du fick diagnosen och beskedet att du antagligen bara hade månader kvar att leva. Vad hände?

- Trots att jag svarade bra på behandlingarna så fortsatte tumören i lungan att växa. Räddningen blev i stället en forskningsstudie för patienter i livets slutskede. Sedan jag för två och ett halvt år sedan kom med i studien har tumören i lungan inte rört sig en millimeter.

Vad är det som driver dig?

- Kärleken till Sara är det som får mig att kämpa vidare när allt annat känns bottenlöst. Jag har lovat henne att vi ska åka rullstol på ålderdomshemmet och leka vattenkrig med vattenpistoler. Det är ett löfte som jag tänker hålla.

- Mitt bloggande har blivit en annan drivkraft i form av att känna på att jag har kunnat hjälpa andra genom att berätta min historia.

- Jag vill njuta av dagen. Jakten på att göra saker har försvunnit, livet är tillräckligt vackert som det är.

Vad betyder stödet från familj och vänner?

- Det betyder otroligt mycket. Vetenskapen om att livet kan ta slut snabbare än väntat gör att tiden tillsammans blir extra värdefull. Mina vänner finns där sedan barn- domen och är fler än någonsin.

Vad saknar du mest från ditt tidigare liv?

- Jag saknar inte minst min gamla kropp och känslan av att kunna vara snabbare, starkare och hårdare än alla andra. Även om man har familj och vänner så gör de kroppsliga skadorna att man känner sig ensam ibland.

Hur ser du på framtiden?

- Jag vill fortsätta leva. Det händer otroliga saker inom cancerforskningen och jag ger inte upp chansen att få komma tillbaka till det normala livet. Drömmen vore att en dag kunna skaffa barn tillsammans med Sara.

KARIN ARNELL

redaktionen@mediaplanet.com

LUNGSÄCKSCANCER

Andfåddhet är första symptomen

Malignt mesoteliom, eller lung-säckscancer, är tumörer som utgår från celler i de hinnor som täcker insidan av de stora kroppshålorna, som till exempel lung-säcken, bukhinnan eller hjärt-säcken.

Den vanligaste typen av mesoteliom är den som börjar i lung-säcken. Tumörer är oftast förekommande hos män i pensions-åldern. Det första symptomet är ofta andfåddhet, beroende på en stor vätskeutgjutning på den aktuella sidan.

Orsaken till sjukdomen, som drabbar framför allt byggnads- och varvsarbetare, är ofta att man exponerats av något farligt ämne i arbetet, som exempelvis asbest. Det kan däremot dröja decennier från exponering till dess tumören uppstår. Prognosen är dålig. Medianöverlevnaden är under ett år.

Antalet fall av mesoteliom har ökat drastiskt under 1900-talet, vilket anses bero på ökad asbestexponering. Men det är också känt att tio procent av patienterna med malignt mesoteliom aldrig har exponerats för asbest. Totalt sett är det dock en relativt sällsynt sjukdom med för närvarande cirka 100 nya fall om året i Sverige.

Malignt mesoteliom kan vara behandlingsbart med en kombination av kirurgi, strålbehandling och cytostatika. Behandlingen förutsätter dock att tumören kan diagnostiseras innan den spridits. Tyvärr upptäcks malignt mesoteliom så gott som alltid alltför sent för sådan behandling.

KARIN ARNELL

redaktionen@mediaplanet.com

Benitas
perukmakeri & hårstudio

- ▶ Alternativa hårsättningar finns för alla önskemål.
- ▶ All utprovning utförs professionellt och omsorgsfullt i diskret miljö.
- ▶ Tidsbeställning rekommenderas.

Kontakt:
Benitas Perukmakeri och Hårstudio
08-7326127 • 0709-322140

Vi hjälper dig!

Ingen ska behöva lida av ohälsa pga alkohol- eller drogproblem. Vår effektiva öppenbehandling i Göteborg är upplagd så att man under hela behandlingstiden kan halvtidsarbeta och bo kvar hemma. Programmet är helt behovsanpassat och präglas av värme, respekt och omtanke. I grundbehandlingen ingår ett separat program under tre dagar för anhöriga.

För dig som behöver få perspektiv på din konsumtion av alkohol eller droger kan vi erbjuda lämpliga program, tester och utredningar – som PRIME For Life, MACH-utredning och enskilda samtal enligt MI (Motiverande Intervju).

Kontakta oss redan idag! Ring 031-711 55 10.

NÄMNDEMANSGÅRDEN
Utbildning och vård inom alkohol- och drogproblematik
www.namndemansgarden.se

Ingen människa förtjänar att dö av lungcancer!

Stöd lungcancerstiftelsen! Skapad av läkare för forskning på lungcancer

Svenska Lungcancergruppens Insamlingsstiftelse: postgiro: 90 12 20- 4
www.slusg.se

RÖKER DU, RYKER DIN HÄLSA

RÖKÄVVÄNJNING – VÄRLDENS BÄSTA RECEPT

Vi är sex yrkesföreningar som arbetar för att minska tobaksbruket. Vårt mål är att öka kunskapen om tobakens skadeverkningar, påverka attityder till tobaksbruket i samhället samt att stimulera till ett tobaksförebyggande arbete.

Vi har arbetat med tobaksfrågan i över femton år, och kan vara en bra diskussionspartner inom detta område.

Vi kan också ge förslag på utbildningar inom olika professioner.

Välkommen att kontakta oss.

Gå in på vår hemsida eller www.tobaksfakta.se och läs mer.

Kampanj från
vecka 47, Sveriges
Tobaksfria vecka.

LÄKARE
mot
TOBAK

Tandvård
mot
Tobak

Sjukvård
mot
Tobak

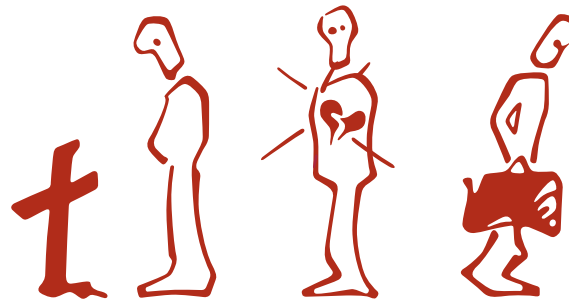
Lärare
mot
Tobak

Farmaci
mot
Tobak

Psykolog
mot
Tobak

www.TobaccoOrHealthSweden.org

Vill du hjälpa människor i sorg?

Dödsfall? Skilsmässor? Separationer?
...eller andra förluster?

CERTIFIERINGSKURS FÖR SORGBEARBETNING

Kursen är utformad för att ge dig de verktyg du behöver för att möta och hjälpa människor i sorg.

Stockholm: 5-9 april, 17-21 maj alt. 5-9 juli

Malmö: 12-16 april

Göteborg: 13-17 september

08-33 50 40
info@sorg.se
www.sorg.se

SVENSKA INSTITUTET FÖR
Sorgbearbetning

Succéprodukten känd från TV!

020-220 220

Stor succé för promenadbandet! Bygg upp din kondition hemma!

Promenader - effektiv hjälp vid rehabilitering

Rehabiliteringsdoktor Bertil Dahlgren:

– Promenader - den naturligaste rörelseaktiviteten

Bertil Dahlgren är rehabiliteringsläkare och medförfattare till boken "Egenvård. Integrativ medicinsk behandling från A till Ö" och ansvar för webbsidan fråga Helhetsdoktorn. www.helhetsdoktorn.se

Det finns flera läkande principer. En vanlig väg är att man ger en symptomdämpande behandling. Det är naturligtvis viktigt på många sätt, det höjer livskvaliteten och kan bryta onda cirklar där smärta ger orolighet och rörelserädsla. Denna princip ger dock tyvärr ofta inte de långsiktiga hälsovinster som man skulle önska.

Jag arbetar helst med principen att ersätta det kroppen kan lida brist på. En av de allra enklaste bristerna är rörelse.

Den moderna livsstilen är vi dåligt anpassade för. Många människor använder motordrivna färdmedel, hissar och har stillasittande arbeten.

I den äldre befolkningsgruppen har många personer anammat ett sedentärt pensionärsliv som jag inte önskar någon ur hälsosynvinkel.

Promenader - den naturligaste rörelseaktiviteten

Den naturligaste rörelseaktiviteten för människan är vandringen eller promenaden. Naturligtvis bäst utomhus där solens strålar höjer D-vitaminhalten i kroppen. Många personer har dock svårt att förlägga motionen utomhus p.g.a. flera faktorer, t.ex. allergier, hundrädsla, dåligt underlag, kyla-blåst, dålig balans och tidsbrist. Ett gott råd är då att försöka hitta någon bra inemotionsform och kombinera gärna med ett extra tillskott av D-vitamin till den som mest motionerar inne.

Dr. Bertil Dahlgren,
Webbdoktor och medförfattare till boken "Egenvård". www.helhetsdoktorn.se

Beställ idag
helt fraktfritt
& hemkört till dörren!
3925:-
normalpris 6500 kr

Du sparar
2575kr!

Finns i färgerna:

“Jag besegrade kampen & kom tillbaka efter sjukdomen”

- Förra året fick jag en sjukdom som krävde cellgiftsbehandling, vilket bryter ner kroppen. Nu måste jag bygga upp min kondition successivt.

Promenadbandet passar mig perfekt nu när jag inte längre vet hur länge jag orkar promenera utomhus.

Jag kan enkelt stoppa och kliva av bandet om jag blir trött. Det är även roligt att kunna se hur långt jag promenerar och hur många kalorier jag verkligen förbrukar.

Thomas Johansson
47 år, Brandman, Tynderö

Trygghetsgaranti

- 24 månaders garanti
- 14 dagars prova-på-garanti
- Leverans direkt till din ytterdörr/port
- Alltid CE-märkta produkter
- Svensk bruksanvisning
- 30 års samlad erfarenhet inom teknisk egenvård
- Fler än 10.000 nöjda kunder
- Tillgänglig kundtjänst: 060-789 88 00 (08-17)

Teknisk information

- Hastighet: Reglerbar från 1 till 10
- Vikt: ca 25 kg
- Dimension utfäld (LxBxH): 122x62x108 cm
- Dimension hopfäld (LxBxH): 124x62x26 cm
- Dimension gångband (LxB): 98,5x36 cm
- Maximal belastning: 120 kg
- Elanslutning: 230V
- Motoreffekt: 500W

Prova i 14 dagar!
Nöjd Kund-Garanti

Prova i 14 dagar. Pengarna tillbaka om du inte är nöjd! Daturas Kundtjänst måste alltid kontaktas före en retur. Returneras inom 14 dagar efter produkten levererats till kund, komplett i originalkartong. Kunden står för ansvaret och kostnaden för returfrakten.

Tar nästan
ingen plats!

Promenadbandet från Attract är en väldigt kompakt modell som du enkelt skjuter in under sängen, bakom soffan eller in i garderoben. Bandet fälls ihop med ett enkelt handgrepp och är försedd med små transporthjul.

Endast
26cm!

ATTRACT
Enjoy your life

Beställ idag!
020 - 220 220

Beställ idag! 020-220 220 • www.attract.nu Kundtjänst: 060-789 88 00 (Mån-Fre, 8-17)

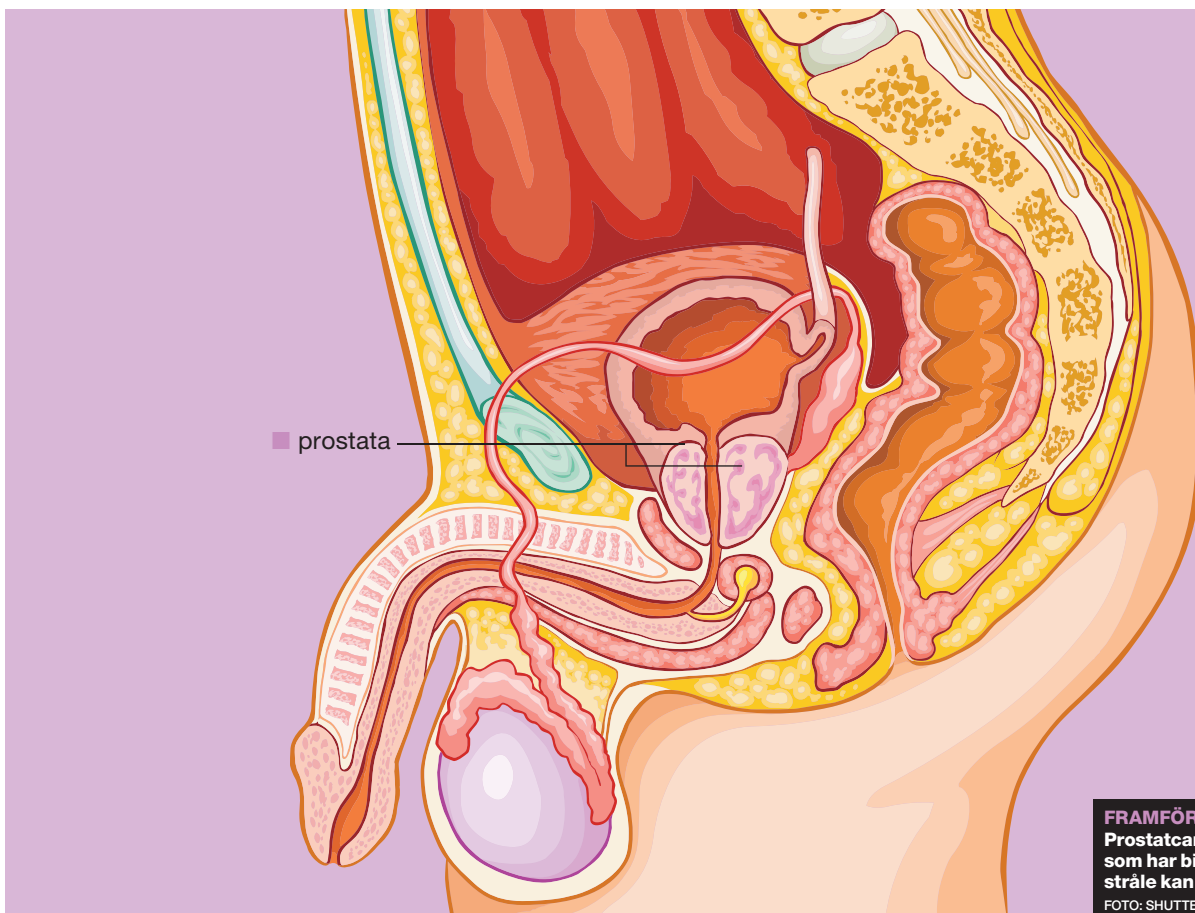

NYHETER

TIPS

4

VÅGA PRATA

HJÄRNTUMÖR

Hälften av alla hjärntumörer är elakartade

Varje år drabbas drygt 1000 personer i Sverige av en hjärntumör. Orsakerna är inte kända, men det läkare och forskare vet, är att arv och kemiska ämnen kan spela in.

Hjärntumörer kan vara godartade, benigna, eller elakartade, maligna. Cirka 50 procent av tumörerna är elakartade. Man talar även om primära och sekundära tumörer. De primära tumörer uppstår i hjärnan, medan de sekundära utgör metastaser till en tumör som har uppstått någon annanstans i kroppen. Det finns olika typer av hjärntumörer som till exempel gliom som uppkommer ur glioceller i hjärnans stödjevävnad. Medulloblastom som uppstår oftast i lillhjärnan, eller meningiom som kan växa i hjärnhinnorna.

Behandling av hjärntumör beror helt på vilken diagnos som har ställts. Ernest Dodoo är specialistläkare i neurokirurgi och medansvarig för den maligna tumörsektion och ansvarig för gammaknivsektionen på Neurokirurgiska kliniken vid Karolinska Universitetssjukhuset.

- Det är den individuella diagnosen som avgör behandlingsstrategi, men vanligt vid elakartade tumörer är kirurgi följt av konventionell strålterapi och kemoterapi. Tumörvävnaden som har plockats bort under kirurgin analyseras av patologerna och man kan säkerställa en diagnos, berättar Ernest Dodoo.

I en recidivsituation, när tumören kommer tillbaka, kan strålkirurg, så kallad gammaknivskirurgi, användas. Gammakniv är en svensk uppfinning som kom i bruk 1968. Den är effektiv mot olika patologiska förändringar i hjärnan upp till en diameter av cirka 3 centimeter. Målet med metoden vid tumörbehandlingen är att få kontroll över tumörens växt. Gammakniv fungerar genom att rikta ett antal tunna gammastrålar mot tumören och skiljer sig från konventionell strålterapi genom att den ger hela stråldosen på en gång.

- Metoden är framgångsrik men tumören försvinner inte direkt. Tumören bromsas i sin utveckling och man ser ofta en minskning av tumörens storlek efter några månader, berättar Ernest Dodoo.

MARIANNE EKLUND

redaktionen@mediaplanet.com

Prostatacancer är den vanligaste cancerformen

■ **Fråga:** Varför talas det så lite om prostatacancer trots att det är den vanligaste cancerformen?

■ **Svar:** Enligt Esbjörn Melin kan detta delvis bero på att den rör mannens sexualitet. Det blir därför extra känsligt.

Prostatacancer är den vanligaste typen av cancer i dag, trots detta talas det betydligt mer om exempelvis bröstcancer.

- Jag tror att en viktig orsak är att det är svårt att prata om det för att det rör mannens underliv och är kopplat till sexualiteten. Det känns pinsamt för många män. Det är svårt att få personer att agera frontpersoner och tala om detta och då får man mindre medialt genomslag, säger **Esbjörn Melin**, kanslichef för Prostatacancerförbundet.

Har varit med om det själv

Han blev själv behandlad för prostatacancer 2003 och räknar upp de olika typer av behandlingar som finns mot sjukdomen - operation, strålbehandling och hormonbehandling. Han betonar dock att även om man blir fri från cancer så kan behandlingen ge kännbara biverkningar: impotens, urinläckage och tarmproblem kan bli icke önskvärda följder.

- Inkontinens kan oftast avhjälpas med knipövningar och i vissa fall medicinsk behandling. För erektionsproblemen kan man använda potenshöjande mediciner, säger Esbjörn Melin.

Han tillägger dock att hjälpmedlen inte alltid är tillräckliga. De

Esbjörn Melin
Kanslichef, Prostatacancerförbundet

som behöver och använder dem får ytterligare ett problem.

- De omfattas inte av läkemedelsförmånen, vilket gör att det i längden blir dyrbart att själv köpa dem, säger Esbjörn Melin.

Svårt att identifiera

Anders Widmark är överläkare och professor i onkologi och har

Anders Widmark
Överläkare och professor i onkologi.

forskat på framför allt strålbehandling mot prostatacancer. Ett av de stora problemen han upplever är att det är svårt att identifiera de mest aggressiva cancer-tumörerna.

- Veldig många har lite cancer i prostatan, det är rätt vanligt. Den stora forskningsfrågan nu är dock att hitta någon sorts test med vil-

FAKTA

■ **Ungefär 9000** fall av prostatacancer upptäcks varje år i Sverige, vilket gör sjukdomen till landets vanligaste cancerform.

■ **Den cancer som** drabbar män utgörs till en dryg tredjedel av prostatacancer.

■ **Det är framför allt** äldre män som drabbas av prostatacancer. Hälften av de som får prognosen är över 70 år. Före 50-årsåldern är det ovanligt att drabbas och före 40 förekommer det nästan aldrig.

■ **Att få prostatacancer** innebär att en elakartad tumör har bildats i prostatan och då oftast i den yttre delen av körteln. Svag urinstråle kan vara ett symptom. I ett tidigt skede brukar prosta-

tacancer inte ge några symptom eftersom det kan dröja innan tumören trycker på urinröret så mycket att det ger problem då man kissar.

■ **I en del fall** ger prostatacancer symptom först när den spridit sig utanför prostatakörteln och yttrar sig då ofta som smärtor i rygg och höfter. Blodbrist, trötthet och viktnedgång kan också vara ett tecken på prostatacancer, men kan givetvis också ha andra orsaker.

KÄLLA: CANCERFONDEN

! **Läs mer på webben:**

www.cancerfonden.se/sv/cancer/Cancersjukdomar/Prostatacancer/

et man kan identifiera de mest aggressiva formerna av cancer, säger Anders Widmark.

Fler skulle botas

Screening av män med hjälp av PSA-prov är lika effektivt som bröstcancer-screening, men ett trubbigt instrument för att hitta aggressiva tumörer. Anders Widmark berättar att screening skulle innebära att fler kunde botas men att insatsen skulle vara omfattande i relation till resultatet. Han tror inte att det kommer att bli en allmän screening, men att informationen om PSA-provtagning kan ändras.

■ Hur stora är då riskerna för biverkningar efter att man behandlas för prostatacancer?

- Det varierar väldigt mycket, är tumören liten är det lättare att komma till rätta med problemet utan att biverkningar i form av potensproblem uppstår, berättar Anders Widmark.

Metoden som används spelar också stor roll. Att operera innebär ofta en större risk för impotens än att stråla. Nerver på prostatan reglerar blodtillförseln till penis och skadas dessa kan erektionsproblem bli följden.

- Ofta behöver inte ens nervtrådarna gå av utan det räcker med att de sträcks för att problem ska uppstå. Strålning som jag sysslar med har större säkerhetsmarginal runt prostatan, avslutar Anders Widmark.

KRISTIAN TIGER

redaktionen@mediaplanet.com

Smärtlindring ökar livskvaliteten

Effektiv smärtlindring kan göra stor skillnad i livskvalitet för cancerdrabbade patienter. Nu samarbetar Orexo och ProStrakan AB runt en ny typ av behandling mot så kallad genombrottsmärtan.

Att drabbas dubbelt av smärta är mycket vanligt för många cancerpatienter. Dels lider många av en grundsmärta under sjukdomsförloppet och dels kan de också drabbas av en så kallad genombrottsmärtan. Det är korta, kraftiga och intensiva smärttoppar som blir ytterligare en belastning för patienten utöver den upplevda grundsmärtan.

– Genombrottsmärtan består av relativt korta smärtförlopp på cirka 30–60 minuter som bryter igenom grundsmärtan och har en intensiv och kraftig karaktär. Det gäller därför att snabbt kunna kupa smärttoppen. För många patienter kan en effektiv smärtlindring innebära att de kan vara fortsatt aktiva i stället för att riskera att bli sängliggande förklarar Camilla Sjö Dahl, nordisk marknadschef på ProStrakan AB.

ProStrakan AB och forskningsföretaget

Orexo samarbetar nu runt utvecklingen av nya metoder att administrera läkemedel som kan underlätta behandlingen både på sjukhuset och i hemmet.

– Vi har riktat in oss på tabletter som läggs under tungan, vilket ger ett snabbt upptag av läkemedlet via munslemhinnan. Det är en ny administrationsteknologi som har utvecklats av oss här på Orexo, berättar Gunilla Ekström, läkare och vice president på Orexo.

– Det är viktigt att stort fokus läggs på att utveckla läkemedel i syfte att bota cancer.

Samtidigt är det viktigt att fortsätta utveckla de delar av behandlingen som kan påverka patientens upplevda livskvalitet under sjukdomsförloppet säger Andreas Rejnus, VD för ProStrakan AB och fortsätter:

– I Sverige har vi generellt sett en bra

VD Andreas Rejnus och nordisk marknadschef Camilla Sjö Dahl, ProStrakan AB, samt Gunilla Ekström – läkare och vice president för Orexo.

smärtlindring för cancerpatienter. Vid smärtlindring är det bl.a. viktigt att patienten och dess anhöriga kan känna sig trygga med behandlingen och att det faktiskt finns möjligheter att få behandling

i hemmet. Detta ger många gånger en förhöjd livskvalitet som kanske är extra viktigt för just denna patientgrupp. Att vi kan vara med och bidra inom detta område känns mycket positivt.

Orexo är ett läkemedelsföretag som fokuserar på utveckling av behandlingsformer för smärta och inflammation. Detta genom att kombinera kända läkemedel med nya beredningsformer med utgångspunkt från de medicinska behov som finns, både när det gäller behov av smärtlindring och minskad risk för biverkningar. Företaget har fyra produkter på marknaden och en bred projektportfölj i sen utvecklingsfas. Försäljning och produktutveckling sker huvudsakligen genom internationella samarbetsavtal med stora läkemedelsföretag. Orexo har 108 anställda och huvudkontoret finns i Uppsala.

orexo

Orexo AB • Box 303, 751 05 Uppsala • E-post: info@orexo.com • Telefon: 018-780 88 00
www.orexo.se

ProStrakan

ProStrakan AB • Box 303, 751 05 Uppsala • Telefon: 018-780 89 80
www.prostrakan.se

MICROPOS MEDICAL

RAYPILOT®

Nytt system godkänt för strålbehandling av prostatacancer

RayPilot® är godkänt i Europa för kontinuerlig positionsbestämning av prostata vid strålbehandling. Målet med systemet är att öka effekten av behandlingen och samtidigt minska risken för biverkningar.

RayPilot® kan liknas vid ett GPS-system där man istället för att hitta rätt väg kontinuerligt kan lokalisera prostata med hög precision.

Micropos Medical har sedan 2003 utvecklat RayPilot® systemet i nära samarbete med ledande cancerläkare och Chalmers Innovation.

Systemet som är ett tillbehör till befintlig strålbehandlingsutrustning kommer under året att utvärderas på prostatacancerpatienter på ett antal utvalda strålbehandlingskliniker.

Bolagets långsiktiga målsättning är att utöka användningsområdet för produkten för att därmed förbättra precisionen och patientsäkerheten vid behandling av ett flertal olika cancerformer.

Micropos Medical AB (publ) är sedan 2009 listat på AktieTorget under aktiesymbolen MPOS.

INSIKT

En lyckad cancerbehandling innebär att man som patient ska tillbaka till vardag och arbetsliv. För många kan en rehabilitering vara den rätta vägen tillbaka och **innefattar både själsligt och kroppsligt läkande**. Alla patienter erbjuds dock inte denna möjlighet som ofta beror på vilket landsting man bor i.

Hitta vägen tillbaka efter cancerbehandlingen

Det finns flera olika typer av rehabiliteringsanläggningar runt om i landet med olika typer av inriktning.

- Det är viktigt att patienterna som rehabiliteras hamnar i en frisk miljö. När man har genomgått en cancerbehandling är man ofta väldigt trött på sjukhusmiljön, säger **Ulla Berggren** som är arbetsterapeut och marknadsansvarig på RehabCenter Mösseberg.

Anneli Johansson är rehabiliteringssamordnare på Mösseberg. Hon är av uppfattningen att det är väldigt viktigt att ha en helhetssyn under rehabiliteringen.

- Det gäller att se hela människan inte bara det sjuka. Vi vill ju egentligen alltid vara friska. Sjukdomen ska endast vara en parentes. De patienter som kommer har gått igenom en tuff behandling och är fysiskt och psykiskt slitna, säger Anneli Johansson.

Viktigt komplettering

Tanken är att rehabiliteringen ska vara länken mellan behandlingen och återgången till det friska livet. Enligt Ulla Berggren innebär rehabiliteringen en viktig komplettering till sjukvården. Tyvärr menar hon att inte alla som skulle behöva får tillgång till en bra rehabilitering.

- Sjukvården fokuserar på det rent medicinska och det är svårt att nå ut med informationen att

det finns möjligheter även till rehabilitering.

Ulla Berggren och Anneli Johansson berättar att de tar emot patienter från olika delar av landet. Rehabiliteringen betalas antingen av patientens landsting eller genom att patienten söker finansiering från olika fonder som exempelvis, CTRE, Curo eller Cancerhjälpen.

rytmisk insmörjning

Ursula Flatters är överläkare och utbildningsansvarig på den antroposofiska Vidarkliniken.

Patienter remitteras från flera olika landsting till Vidarkliniken beroende på vilka landsting som man har avtal med. Rehabiliteringen är lite speciell och skiljer sig en del från annan rehabilitering.

- Antroposofisk medicin är ett koncept för förståelse av hela människan; att se alla dess behov. Det finns speciella metoder som vi använder inom rehabiliteringen.

Beröring är bekräftelse. Ursula Flatters berättar om rytmisk insmörjning av kroppen med olika oljor för att lindra olika symptom. En behandling som brukar vara mycket uppskattad. Andra exempel på yttre behandlingar är omslag och fotbad. En del av behandlingen går ut på rent skapande arbete.

- Detta gör att patienterna blir kreativt aktiva i sin bearbetningsprocess; man bearbetar inte bara sin förlust utan utvecklar också resurser, säger Ursula Flatters.

Hon anser att det är viktigt att

REHABILITERING

“Det är viktigt att patienterna som rehabiliteras hamnar i en frisk miljö.”

Ulla Berggren

Ulla Berggren
Arbetsterapeut och marknadsansvarig på RehabCenter Mösseberg.

Anneli Johansson
Rehabiliteringssamordnare på Mösseberg.

Ursula Flatters
Överläkare och utbildningsansvarig på den antroposofiska Vidarkliniken.

FOTO: MATS OLA OHLSSON

stärka den självläkande processen som finns hos människor.

- Jag läste exempelvis nyligen om att lungcancerpatienter som är positiva lever längre, säger Ursula Berggren.

Cancerrehabilitering handlar dock inte bara om boende på rehabiliteringshem. Det kan innebära regelbundna besök hos sjukgymnast för att exempelvis återfå rörlighet efter en operation, stödsamtal hos en terapeut för att hantera någon livskris som uppstått efter behandlingen eller handfasta åtgärder som bostadsanpassning för att göra hemmet mer anpassad för den minskade rörlighet som blivit följden efter sjukdomen.

Praktisk hjälp

Kontakten med en kurator är ofta central i sammanhanget. Förutom att ge samtalsstöd och utföra rehabiliteringsåtgärder på det psykosociala området kan de också ge praktiskt hjälp, när det exempelvis gäller hjälp med färdtjänst, kontakt med myndigheter och ansökningar om bidrag.

Rehabiliteringen involverar dock ofta flera andra professioner inom sjukvården som till exempel arbetsterapeuter, dietister, psykologer, läkare, sjuksköterskor och logopedier.

Det finns stora skillnader mellan hur mycket resurser och intresse olika landsting och olika sjukhus lägger på rehabiliteringen.

- Tyvärr är det ofta lite beroende på var man bor, avslutar Ulla Berggren.

FRÅGOR & SVAR

Joakim Dillner
Professor i Infektionsepidemiologi vid Karolinska Institutet.

Livmoderhalscancer är den tredje vanligaste cancerformen i Sverige bland kvinnor mellan 15 och 44 år. Varje år drabbas ungefär 450 kvinnor i Sverige, och av dessa mister cirka 150 livet.

Vad är det som orsakar livmoderhalscancer?

! Papillomviruset, HPV, ett virus som är sexuellt överförbart. I Sverige har över hälften av befolkningen haft det någon gång under livet. Högsta smittorisken är vid 18 års ålder, några år efter sexdebuten. Infektion med HPV-viruset kan hos vissa kvinnor orsaka cellförändringar. Dessa cellförändringar kan i värsta fall utvecklas till livmoderhalscancer berättar Joakim.

Hur upptäcker man viruset?

! Papillomviruset är symptomfritt. Man måste gå på en hälsokontroll för att det ska upptäckas. Det gäller att upptäcka virus-orsakade cellförändringar i tid, så att de behandlas omgående så att risken för att drabbas av livmoderhalscancer minimeras.

Hur undviker man att drabbas av sjukdomen?

! Man kan vaccinera sig. Det finns effektiva vacciner mot papillomviruset som har funnits på den svenska marknaden sedan 2006. Från och med i höst är det gratis för alla flickor i årskurs sex att få vaccinet i skolan. Ett beslut som socialstyrelsen tog 2008.

Vår Detox med Levande Föda!

Ett effektivt och snabbt sätt att återställa kroppens funktioner. Denna helveganska, oupphettade kost påverkar positivt de flesta av våra välevnadssjukdomar!

Tag tillfället nu 50% rabatt på ordinarie pris!

LIVING FOOD GLOBAL CENTER
Skeppsgården | 615 92 Valdemarsvik
Tel. 0493/414 25 | mail@livingfood.nu

Rehabilitering med gästen i centrum!

- Avtal med Stockholms Läns Landsting vårdval neurologi.
- Sjuksköterska, undersköterska, sjukgymnast och arbetsterapeut arbetar i team med gästen i centrum för kontinuitet och trygghet.
- Teamet tillsammans med gästen utformar en individuell rehab-plan.
- Glädje, professionalism och empati.
- Vi finns på Gribbylundsvägen 75 i Täby.

Välkomna önskar vi på Furuhöjden!

Besök gärna vår hemsida
www.furuhojden.com
eller ring 08-630 89 00 för mer information.

Nytt test kan upptäcka äggstockscancer

Att tidigt ställa diagnos är livsviktigt när det gäller att bekämpa cancer. Diagnostikföretaget Fujirebio Diagnostics har tagit fram ett test som hjälper läkare att ställa diagnos vid misstänkt äggstockscancer. Testet är ett viktigt steg på vägen mot upptäckt av äggstockscancer i tidigare stadier och därmed ökad överlevnad.

Med ett enkelt blodprov kan testet hjälpa till att avgöra om en patient har en elakartad eller godartad tumör. Det fungerar genom att mäta ett av de ämnen (biomarkörer) som eventuella cancerceller i kroppen släpper ifrån sig. Behovet av ett tillförlitligt test är stort när det gäller äggstockscancer. Det är en lömsk form av gynekologisk cancer eftersom den sällan ger några tidiga symptom vilket medför att diagnosen ofta ställs sent i sjukdomsförloppet. Upptäckt av tidiga stadier medför att effektiv behandling kan genomföras.

Flera fördelar

Fujirebio har utvecklat en rad tester för olika cancerformer däribland den etablerade markören för äggstockscancer, CA125, vilken dock kan ge förhöjda nivåer vid godartade sjukdomar. Förbättrade och kompletterande biomarkörer för äggstockscancer behövs därför och HE4 är resultatet av mer än fem års forskningsarbete. Magnus Lövenklev är ansvarig för kliniska prövningar på Fujirebio.

Karin Eriksson-Widblom och Magnus Lövenklev på Fujirebio Diagnostics AB.

– Testet har flera fördelar jämfört med tidigare test, bland annat ger det inte förhöjda värden vid godartade tillstånd, och genom att kombinera HE4 med CA125 uppnås fördelar jämfört med att använda testerna var för sig, säger Magnus Lövenklev.

– Idag är problemet att man allt för ofta hittar cancer i ett väldigt sent stadium, medan det är avgörande för framgångsrik behandling att hitta den i tid, där har HE4 en viktig roll att fylla.

Undvika oro

Fujirebio har tagit fram en riskindikator där man använder det nya HE4-testet tillsammans med CA125 testet och genom att kombinera dessa två tester kan man få en tydligare bild av risken att en tumör är godartad eller elakartad. Karin

Eriksson-Widblom är marknadschef på Fujirebio.

– De flesta kvinnor som söker har inte någon elakartad förändring och det är viktigt att de snabbt får besked om motsatsen för att undvika onödig oro, säger Karin Eriksson-Widblom.

Nya kliniska studier

HE4-testet är godkänt i stora delar av världen och finns kommersiellt tillgängligt. Tillverkning sker både hos Fujirebio i Göteborg och i USA. Magnus Lövenklev ser att testet har stor potential.

– Vi träffar många läkare i våra kliniska studier och varje gång kommer det nya idéer om hur man skulle kunna använda testet för nya indikationer, säger Magnus Lövenklev.

– Vi är öppna för att driva fler kliniska studier, säger Magnus Lövenklev.

Fujirebio Diagnostics AB

Produkterna tillverkas både i Göteborg och USA.

Fujirebio Diagnostics är världsledande när det gäller biomarkörer och tester för att påvisa cancer. Redan på 1980-talet började man forska och utveckla produkter för att ställa säkra och tillförlitliga diagnoser. Tillverkning sker både i Göteborg och i USA och försäljning sker över hela världen.

Fujirebio Diagnostics AB

Elof Lindälvs gata 13

Box 121 32 Göteborg

Tel: +46 31 85 70 30

Fax: +46 31 85 70 40

Info@fdab.com

www.fdab.com

För mer information om testet

www.taketherightpath.com

Humlegaarden

Den integrerade privatkliniken vid Öresund som aldrig ger upp!

Till Humlegaarden kommer cancerpatienter från hela världen för att ta del av vår unika och innovativa mix av de senaste behandlingstillbudena från såväl konventionell som komplementär medicin. Bland våra behandlingar kan nämnas:

- Lokal- och helkroppshypertermi - värmebehandling
- Lågdoserad "metronomisk" kemoterapi
- a-lipoinesyrebehandling
- Lågdoserad naltrexonterapi (LDN)
- Mistelterapi och antroposofisk medicin
- Energimedisin och magnetfältterapi
- Ozon- och biofotonterapi
- Vitamin och mineralterapi
- Antiinflammatorisk behandling
- Dendritcellsvaccinering
- Psykoterapi
- Kost och motion

Vi befinner oss i mycket vackra omgivningar, 7 km söder om Helsingör med egen strand mot Öresund. Vi har läkare tillgängliga 24 timmar/dygn.

www.humlegaarden.com

Humlegaarden - Humlebæk Strandvej 11 - 3050 Humlebæk - Danmark +45 4913 2465 info@humlegaarden.com

PatLog – patientlogistik för bättre strålbehandling till fler cancerpatienter

Sedan 2002 har innovatörerna på ONCOlog i Uppsala arbetat utifrån mottot att utveckla en värdig patientlogistik för en bättre strålbehandling till fler cancerpatienter. Resultatet är PatLog, ett patientlogistiksystem som värnar patienten – och effektiviserar vården.

Fröet till PatLog såddes då bolagets grundare, Hans Dahlin, i sitt värv som sjukhusfysiker såg hur smärtsamt det var för många cancerpatienter att ta sig upp på behandlingsbordet för att genomgå strålterapi. Det gjorde honom fundersam.

– Teknikutvecklingen av strålbehandlingsmaskiner har varit enorm under de senaste 40 åren, men litet har gjorts för att förbättra patientkomforten. Vid de flesta strålbehandlingskliniker måste patienten fortfarande klättra upp på behandlingsbordet, eller få hjälp att ta sig upp på britsen. I båda fallen är det en stor påfrestning för en öm och cancersjuk kropp, samtidigt som det innebär tunga lyft för vårdpersonalen, förklarar Dahlin.

Resultatet blev PatLog, ett logistik-koncept som ONCOlog utvecklat för att göra upprepade strålbehandlingar mindre smärtsamma för alla cancer-sjuka. Systemet bidrar också till att personalen slipper många tunga lyft, men inte minst till att strålningsanläggningarna kan utnyttjas mer effektivt tack vare ett bättre patientflöde.

– Lika självklart som att en flygresa startar med att passageraren får sin biljett och att bagaget checkas in, vore det att strålbehandlingen förbereds i en för patienten avstressande miljö utanför behandlingsrummet.

Med hjälp av PatLogs speciella laddningsstation, DIGNITY Recliner, kan patienten placeras på behandlingsbordet i samma position vid varje behandlingstillfälle. De inre organen hamnar alltid i samma geometriska läge, vilket gör det enkelt och säkert att rikta strålfälten för en effektiv behandling.

Ett helt PatLog-koncept

– Genom att patienten placeras stående

eller sittande med hjälp av en speciell påstigningsplatta på DIGNITY Recliner, kan patienten komfortabelt luta sig tillbaka mot immobiliseringsformen som är fixerad på bordstoppen, DIGNITY Airplate.

Bordstoppen vinklas 90 grader, varvid patienten hamnar i vågrätt läge och fotplattan kan lossas. Med hjälp av transportvagnen, DIGNITY Carrier, transporteras patienten fixerad på bordet till strålbehandlingsrummet, eller till en förberedande kontroll vid en datortomograf eller magnetkamera.

PatLog-konceptet omfattar den unika och patentskyddade DIGNITY Recliner, den automatiserade transportvagnen DIGNITY Carrier samt bordstoppen DIGNITY Airplate. Samtliga apparater för bildtagning och strålbehandling är desutom utrustade med en speciell dockningsenhet som möjliggör automatisk dockning av DIGNITY Airplate med patienten positionerad i ett fixerat läge.

– Förutom att PatLog skapar en bättre miljö för patienten och personalen, bidrar systemet också starkt till att förbättra patientflödet. Något som är ytterst väsentligt vid stora radioterapiavdelningar som protonkliniker, men även vid mindre, kostnadsträngda radioterapikliniker.

Patientlogistik för all vård

I juni i år kommer den första fullskaliga installationen av PatLog att vara färdig för klinisk drift vid en klinik i tyska Essen. I början av april kommer PatLog även att sättas upp för kliniska

studier vid Karolinska sjukhusets strålbehandlingsavdelning vid Södersjukhuset i Stockholm.

ONCOlog för också diskussioner med ett antal strålbehandlingskliniker i Europa och USA om implementering av hela eller delar av PatLog-programmet. Bland annat har DIGNITY AirPlate rönt stort intresse på grund av dess unikt låga absorption vid strålbehandling genom bordstoppen.

– Detta medför att tidigare onödiga, livslånga brännskador nu kan undvikas.

Tack vare den unika tekniken är PatLog-konceptet användbart inom hela sjukvården. Akutmottagningar, traumavård, röntgenkliniker och kirurgiska avdelningar kan nu också tillgodogöra sig PatLogs sätt att garantera en säker

och enkel förflyttning av patienter.

– En annan banbrytande tillämpning av PatLog-konceptet är att snabbt kunna förflytta patienter till en PET-kamera för kontroll av den biologiska stråleffekten efter strålbehandling med partiklar med hög energi.

Under 2010 kommer, i samarbete med Siemens, en speciell version av DIGNITY Carrier att installeras vid partikelcentrumet vid universitetssjukhuset i Heidelberg.

Hans Dahlin brinner för att göra cancer vården bättre. Och så länge han ser luckor i behandlingstekniken kommer han att fortsätta sitt utvecklingsarbete.

– Vad gäller PatLog är det bara fantasin som kan begränsa dess användningsområden, fastslår Dahlin.

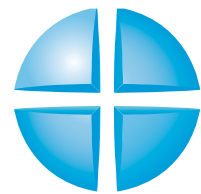

Hans Dahlin, ONCOlog.

ONCOlog Medical QA AB grundades 2002 med fokus på kvalitetssäkring och patientlogistik för den globala cancer vården. Bolaget har utvecklat patientlogistiksystemet PatLog®, en lösning för patientlogistik vid radioterapikliniker världen över. 2007 startade bolaget ett samarbete med IBA, världens ledande leverantör av protonacceleratorer, och har sedan dess fokuserat på att finna effektiva globala säljkanaler samt vidareutveckla teknikens möjligheter för säker och human patienttransport inom hela sjukvårdssektorn. Hittills har PatLog sålts via IBA till PTC-anläggningar i Essen, Tyskland samt till Prag, Tjeckien. Delar av systemet har också sålts till Uppsala, Åbo, Finland, Hampton, USA samt Heidelberg och Minden i Tyskland.

ONCOlog Medical QA AB
Vallvägen 4B
756 51 Uppsala
Tel: 018-19 45 65
Fax: 018-19 45 85
info@oncologmedical.com
www.oncologmedical.com

ONCOlog
MEDICAL

Med hjälp av PatLogs speciella laddningsstation, DIGNITY Recliner, kan patienten komfortabelt placeras på behandlingsbordet i samma position vid varje behandlingstillfälle.

